

Svet revije

mag. Miran Žvanut
mag. Albert Bačar
dr. Viljem Lovše
Jože Mlakar
Marjan Peneš
dr. Andrej Perko
Marija Šušteršič
Marija Žabjek

Odgovorni urednik

dr. Silvo Šinkovec

Uredniški odbor

Erika Ašič
dr. Janez Gabrijelčič
dr. Dejan Hozjan
dr. Jana Kalin
dr. Vanja Kiswarday
mag. Marijana Kolenko
dr. Nives Ličen
prof. Bernarda Mal
dr. Anton Meden

Naslov uredništva

Vzgoja, Rožna ulica 2,
1000 Ljubljana
01/43-83-983
revija.vzgoja@gmail.com
silvo.sinkovec@rkc.si
http://www.revija-vzgoja.si

ID za DDV

SI64231160

Transakcijski račun

SI56 6100 0000 9750 496
odprt pri Delavski hranilnici d.d.

Oblikovanje in prelom

Tiskarna Oman, Kranj

Tisk

Belin

Lektoriranje

Barbara Rodošek

Revija *Vzgoja* izhaja štirikrat letno. Cena
izvoda v letu 2022 je 5,80 €. Naročnina
za naročnike v Sloveniji je 23 € (tujina 36 €).

DDV in poštnina sta všteta v ceno.

Odpoved naročnine sprejemamo samo
pisno za naslednje obračunsko obdobje.
Navodila za pisanje prispevkov lahko dobite
na uredništvu ali na spletni strani.

Prispevkov ne honoriramo.

Če naročniki svojega izvoda ne prejmete na
dom, prosimo, da nas o tem obvestite.

Natisnjenih 1500 izvodov.

ISSN: 1580-0482

Revijo sofinancirata Javna agencija
za raziskovalno dejavnost RS
in Ministrstvo za kulturo.

Šola in zdravje

■ **Silvo Šinkovec**, D. J., dr. ped. znanosti, psiholog, defektolog in teolog, je predavatelj, terapevt, voditelj več seminarjev, šol za starše in duhovnih vaj, urednik revije *Vzgoja*, duhovni asistent DKPS in direktor Inštituta Franca Pedička.

Spomladi smo imeli seminar o vzgojnih načrtih. Udeležencev je bilo skoraj petdeset. To je bil dan ustvarjalnega pogovora, poslušanja in razmišljanja, pripovedovanja o učencih po koroni. Kje so naši učenci in njihovi starši, kje so učitelji? Epidemija se je vsakega dotaknila na svoj način. Mnogim se je življenje spremenilo, nekaterim na boljše, drugim na slabše. Razpoke v odnosih in razpoke v zdravju so sedaj bolj očitne.

Na seminarju smo razmišljali, kako vzgojni načrti živijo na šolah. Eden od ravnateljev je povedal, da imajo vzgojni načrt, toda ne deluje, ker je bil prekopiran od neke druge šole. Z njim si zares ne morejo pomagati. Nekateri ravnatelji so poudarili, da se pogovarjajo s kolegi, kako bi v tem času prav pristopili do učencev, staršev in kolegov; kako bi uporabili vzgojni načrt, da bi bili blizu učencem in jim pomagali. Ob tem smo se spraševali, kaj šoli lahko pomaga, da bi bila bolj učinkovita na vzgojnem področju, da bi vzgojni načrt dobil več vetra v jadra.

Ugotavljali smo, da vzgojni načrti nimajo prave moči tudi zato, ker nimajo ustreznega okvira. Nekateri šole imajo svojo pedagoško filozofijo, npr. šola Montessori, walfdorska, Glasserjeva šola in podobno. Ob pedagoškem konceptu zbirajo vrednote, vzgojne dejavnosti, izobraževanja za učitelje in starše. Zato smo na seminarju razmišljali, kako priti do dobrih in uporabnih pedagoških konceptov. Ti bi šolam poenostavili delo ter dali vzgojnemu načrtu večjo moč in fokus. Eno od možnosti smo videli, da bi projekti Eko šola, Kulturna šola, Unescova šola ipd. prerasli v pedagoške koncepte. Tudi projekt Zdrava šola bi lahko služil kot okvir za vzgojni načrt. Iz projekta bi prerasel v pedagoški koncept.

Ena od skupin je razmišljala, kaj bi bilo treba storiti, da bi šola pri oblikovanju svojega vzgojnega koncepta za podlago vzgojnega načrta izbrala projekt Zdrava šola. Skupina je predlagala nekaj stvari. V prvi vrsti bi morali poenotiti vrednote, ki so zapisane v vzgojnem načrtu in v projektu Zdrava šola. Vrednote delujejo nav-

dihujoče in začrtajo smer delovanja, pomagajo postavljati vzgojne cilje. Udeleženci so predlagali nekaj vrednot takšne šole: odgovornost, spoštovanje, znanje, strpnost in zdravje.

Projekt Slovenska mreža zdravih šol (SMZŠ) deluje od leta 1993, danes je v mrežo vključene 398 vzgojno-izobraževalnih ustanov. Temeljna izhodišča za njeno delo so začrtana v Ottavski listini iz leta 1986. Poleg jasne filozofije in vrednot ima mreža tudi jasno organizacijsko strukturo. Na vsaki šoli deluje tim zdrave šole (vodja, predstavniki učiteljev, učencev, vodstva, staršev, zdravstvene službe in lokalne skupnosti), ki se sreča večkrat letno, da analizira stanje na šoli, identificira probleme, načrtuje dejavnosti ter jih vrednoti. Iz vseh poročil naredijo v mreži regijska poročila in nacionalno poročilo, kar je izhodišče za nadaljnje delo. V rubriki Naš pogovor koordinatorica SMZŠ Mojca Bevc bolj podrobno predstavi delovanje šol, ki skrbijo za zdravje.

Ko ima šola svojo filozofijo in skupen vzgojni pristop, komunikacija med deležniki lažje teče. Šola ustvarja skupni jezik. Učitelji lažje sodelujejo, skupaj razmišljajo in postajajo bolj povezani. Nobena vzgojna filozofija pa posameznega učitelja ne razbremeni samostojnega in kritičnega razmišljanja. Da bi projekt Zdrava šola lahko postal pedagoški koncept in s tem okvir za vzgojno delo, bi bilo treba storiti še marsikaj. Projekt mora odsevati temeljni smoter spodbujanja celostnega razvoja učencev, vključenost vseh razsežnosti posameznikovega razvoja. Seveda pa moramo delati na osveščanju, animirati učence, učitelje in starše, jim predstaviti stanje zdravja.

Pred nekaj dnevi mi je deklica iz osnovne šole povedala, da so se učili o tem, kaj je zdravo življenje. Za vsak prst na roki je imela svojo točko: dovolj spanja, zdrava in redna prehrana, čistoča in nega telesa, gibanje. Tega se je naučila v šoli. Učenci se morajo učiti, da bodo celostno pojmovali zdravje, skrbeli za telo, duševnost in duha, skrbeli za svoje zdravje in zdravje drugih ter ustvarjali zdrave skupnosti. ◀